

Oponentní posudek

Diplomová práce: Regionální politické strany a Evropská unie: Případová studie Španělsko

Autor: Kateřina Coufalová

FSV UK, Praha 2011

Cílem práce je zmapovat dopad evropská integrace na vznik a fungování regionálních stran, charakterizovat volby do EP z regionálního hlediska a definovat specifické postavení a chování španělských regionálních stran vzhledem k Evropské unii.

Má první výtka směřuje k literatuře. Autorka sice pracuje s dostatečným počtem zdrojů, ovšem relevance k danému tématu je již horší. Zejména vzhledem k tématu postrádám španělské publikace zásadnějšího významu. Otázce decentralizace a vztahu autonomních oblastí a EU se věnuje např. Eliseo Aja v publikaci *El Estado Autonomico*, J.F.Lopez Aguilar či S. Martín-Retortillo. V otázce evropské integrace a španělského regionalismu patří mezi zásadní experty na dané téma P.Perez Tremps či Bustos Gisbert, zde lze nicméně uvést, že autorka použila alespoň publikace od C. Closy. Autorka také podceňuje publikace, které by jí lépe přiblížili historické pozadí některých událostí, což se záhy v textu prokáže.

Na str. 7-8 autorka ne zcela dobře objasňuje pojmy, se kterými v průběhu práce bude operovat: národ a národnost. Nutno uvést, že autorčina definice národa a její aplikace na některé národnosti ve Španělsku neodpovídá vžitě realitě. Autorka uvádí „*v kontextu Španělska je tedy třeba mít na paměti, že pojem národ se může vázat na jedné straně k označení všech obyvatel Španělského království, ale na stranu druhou může zastupovat označení určité části obyvatelstva mající odlišné tradice a identitu (Baskové, Katalánci a Galicijci)*“. To není zcela pravda, španělská ústava pracuje se dvěma pojmy národ a národnost. Národ je pouze španělský, národnosti v rámci tohoto národa jsou např. Baskové, Katalánci..., nicméně rozhodně nejsou národem!

První historické nedostatky autorka projevuje na str. 26, kde doslova uvádí „*Sedmnácté a osmnácté století znamenaly ve španělských dějinách období zlatého věku*“. Pochybuji, že výsledek třicetileté války, revolty v Katalánsku a Portugalsku, válka o španělské dědictví a ostatní pohromy, lze označit ve španělských dějinách jako zlatý věk.

Další chybu nalezneme na str. 27, kde autorka uvádí, že bourbonská dynastie vládla do roku 1923. To opět není pravda, Alfons XIII. vládl ve Španělsku od roku 1902 do roku 1931, kdy byla 14. 4. vyhlášena II. Republika.

Velmi vágně je následně popsána kapitola „Historický vznik regionů“, zde se autorka zabývá územím Katalánska, Baskicka a Galicie. V případě Katalánska autorka zahajuje svůj popis od středověku, nicméně v ostatních dvou případech (Baskicko a Galicii) neudrhuje započatou konzistentnost a věnuje se historickému popisu až od 19. století. I zde autorka sklouzává do velmi povrchních tvrzení, např. na str. 27 uvádí: „*Za sjednotitele katalánského území lze považovat Ramóna Berenguera III Velikého, hraběte Barcelony vládnoucího od konce 11. století do roku 1131, a jeho následovníky*“. Toto tvrzení je částečnou pravdou, nicméně v případě, že už se autorka pustila do takovéto historické exkurze, bylo by vhodnější uvést, že Barcelona (Katalánsko neexistovalo) byla od konce 10. století de facto nezávislá,

v roce 1137 došlo ke spojení dynastií Aragonu a Barcelony (Aragon zcela jistě nelze považovat za historickou součást Katalánska). R. Berenguer IV. získal zbytky arabských území Lleida a Siruana, následně Jaime I. v letech 1229-1238 získal Mallorku a Valencii. Postupně ve 13-14. století byly připojeny Sicílie a Sardinie a v 15. století Neapol.

Další nepřesnost nalezneme také na str. 28, kde autorka tvrdí „*Za druhé republiky došlo také k naplnění některých katalánských ideálů – byl vyhlášen katalánský parlament Generalitat*“. Generalitat není katalánským parlamentem, nýbrž institucionálním systémem v kterém jsou katalánská vláda, parlament a prezident.

Velmi vágně také zní tvrzení autorky ze str. 29. „*Až se smrtí Franca a schválením Ústavy 1978 byl navrácen Katalánsku autonomní status*“. Celý proces nicméně začal restaurací Generalitat v roce 1977, vytvořil se katalánský parlament a vláda a poté byl v roce 1979 schválen Statut. Katalánský status tedy nebyl navrácen (moc se ani nepodobal statusu předchozímu) nýbrž vytvořen. V kapitole o Galicii nalezneme další nepřesnost, autorka uvádí: „*Již od 60. let 20. století se na levicové části politického spektra formovaly nacionalistické politické strany*“. Zde je na místě tvrzení poopravit, levicové nacionalistické strany v Galicii vznikaly již za II. Republiky.

Na str. 30 se autorka opět dopouští nepřesnosti” „*Za aktivizaci baskického národního uvědomění stál zákaz takzvaných fueros vascos roku 1876*“. Velkou část fueros zrušila již liberální vláda v roce 1839 resp. 1873. Počátky baskického nacionalismu jsou také datovány o staletí dříve než uvádí autorka. Na její obranu lze alespoň uvést, že rok 1876 byl opravdu rokem zásadnějšího významu pro baskické uvědomění. Na str. 31 zní poněkud nešťastně tvrzení „*Klíčovou roli v prvních letech demokratizace zde sehrála vládní strana PSOE*“. Za první vládní stranou v prvních letech demokratizace byla Suarezova UCD. A za druhé proces vypracování ústavy a především státního uspořádání, pravomocí a decentralizace uskutečnila vytvořené Komise pro ústavní záležitosti, která vznikla na základě rozhodnutí dolní komory parlamentu po volbách v roce 1977. Zde navíc klíčovou roli PSOE nehrála. Uvedená komise vytvořila sedmičlenný výbor, který měl za úkol vypracovat demokratickou ústavu Španělska. Na textu se podílelo celé politické spektrum, zastoupené Gabrielem Cisnerosem, José Pedro Pérez Llorcou a Miguelem Herrero Miñónem z UCD, senátory Miguelem Rocou z Katalánského demokratického paktu, Manuelem Fragou z Lidové aliance, Gregorem Peces Barbou z PSOE a Jordi Solé Turou z PCE. To zaručovalo, že budou zohledněny požadavky nejen celostátního, ale také regionálního charakteru. Navíc současně probíhaly setkání představitelů Komise pro ústavní záležitosti s předsedy parlamentních stran, kterých se účastnily i některé regionální strany jako například ERC anebo PNV. Takto vypracovaná ústava dala jasné parametry pro následující decentralizaci.

Na str. 32 se objevuje další chyba: „*...formováním demokratického systému byly regionům (Katalánsko, Baskicko, Galicie a Andalusie) přiznány jejich historické statusy*“. Pro upřesnění v poznámce pod čarou autorka vysvětluje: „*Andalusii se podařilo tento status získat především díky silnému politickému lobby*“. Zde by bylo přesnější uvést, že prvotním záměrem nebylo přenést autonomní pravomoci na všechny části Španělska, ale pouze na „historické regiony“ (Baskicka, Katalánska, Galicie, Navarry). Veřejné protesty zejména v Andalusii ovšem požadovaly stejnou možnost i pro ostatní. Výsledkem byly články 146 a 151 v Kapitole VIII španělské ústavy, které stanovovaly dvě možné cesty pro dosažení teritoriální autonomie. Článek 151 umožňoval „rychlou“ cestu prostřednictvím plebiscitu. Pomalou cestu, závisící pouze na rozhodnutí obecních rad a zastupitelstev v jednotlivých regionech, reguloval čl. 143. Některé regiony později využili čl. 151 a lidovým hlasováním

přešli na cestu rychlejšího přijímání pravomocí. To byl případ Andalusie v roce 1980, Aragonu v roce 1995 či Valencie v roce 2006.

Na str. 45 autorka chybně uvádí, že ve Španělsku je 50 volebních obvodů, přitom jich je 52. V následujících kapitolách autorka také častokrát sklouzává do povrchních leckdy málo vypovídajících afirmací, např. na str. 45: „*Volby roku 2004 byly specifické především značným pnutím ve společnosti, které vyvrcholilo madridskými atentáty pár dní před volbami a ne zcela duchapřítomnou reakcí Lidové strany...*“. Tehdejší vláda J.M. Aznara velmi dobře věděla, že 3 dny před volbami by jí spojení atentátů s teroristickou skupinou ETA přineslo potřebné hlasy. Naopak pokud by se první dny prokázalo spojení atentátů s Al – Kajdou znamenalo by to úbytek jejich voličů. Ačkoliv toto jednání bylo velmi ostudné, až kriminální nelze tvrdit, že by bylo neduchapřítomné.

Autorka také v průběhu textu nekonzistentně používá jména a jejich skloňování např. *Franciska Franca*. V tomto případě by se mělo spíše používat Franciska Franka. Nebo na str. 46 Jose Marii Zapatery....

Závěr: Navrhuji hodnocení nedostatečně a práci přepracovat.

PhDr. Traian Urban

Praha 10. 06. 2011